

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/90/2017
Identifikačné číslo spisu: 2016200373
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2016200373.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľky: H. N. P. T., nar. XX.XX.XXXX, J. XXX/XX, X., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2016 o invalidnom dôchodku, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 21Sd/45/2016-37 zo dňa 09. júna 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 21Sd/45/2016-37 zo dňa 09. júna 2017 m e n í tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. marca 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 21Sd/45/2016-37 zo dňa 09.06.2017 zrušil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10.03.2016 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“) podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania. Napadnutým rozhodnutím odporkyne bola navrhovateľke podľa § 73, § 112 ods. 4, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zvýšená suma invalidného dôchodku od 19.01.2013 na 196,90 eur mesačne a súčasne jej bol podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR zvýšený invalidný dôchodok s účinnosťou od 01.01.2014 na sumu 201,40 eur mesačne, s účinnosťou od 01.01.2015 na sumu 204,10 eur mesačne a s účinnosťou od 01.01.2016 na sumu 205,10 eur mesačne.

V odôvodnení rozsudku krajský súd citoval § 63 ods. 6, § 64 ods. 6 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.. Ďalej poukázal na to, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odporkyne vyplýva, že (nová) suma invalidného dôchodku bola určená podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. ako súčin

priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, aktuálnej dôchodkovej hodnoty a percentuálneho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. V tejto súvislosti odporkyňa konštatovala, že nárok na invalidný dôchodok vznikol 03.01.2005 a spôsob výpočtu hodnoty priemerného osobného mzdového bodu (0,6349) a rokov dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím bol navrhovateľke podrobne vysvetlený v rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku č. XXX XXX XXXX zo dňa 12.08.2008.

V zmysle právneho názoru Najvyššieho súdu SR vyplývajúceho z rozsudku sp. zn. 4So/85/2009 je Sociálna poisťovňa pri zmene miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť povinná opätovne určiť výšku invalidného dôchodku ku dňu, ku ktorému nastala táto rozhodujúca právna skutočnosť a podľa právnej úpravy platnej k uvedenému dňu. Z obsahu napadnutého rozhodnutia odporkyne vyplýva, že v tomto prípade bol posudzovaný nárok na zvýšenie invalidného dôchodku priznaného pôvodne rozhodnutím zo dňa 03.01.2005 s účinnosťou od 28.05.2004 v súvislosti so zmenou miery poklesu navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť k 30.11.2005. Podľa názoru krajského súdu bola odporkyňa povinná opätovne určiť výšku invalidného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 244/2005 Z. z. účinného od 01.07.2005 tým, že nanovo určí priemerný osobný mzdový bod. V danom prípade bol nárok navrhovateľky na priznanie invalidného dôchodku posudzovaný k 03.01.2005 podľa zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 439/2004 Z. z., pričom ku zmene jej miery poklesu zárobkovej schopnosti došlo za účinnosti novely zákona č. 461/2003 Z. z. vykonanej zákonom č. 244/2005 Z. z. a následnými zákonmi, ktoré neboli pri rozhodovaní o zvýšení invalidného dôchodku zohľadnené. Napadnuté rozhodnutie odporkyne, ktoré neobsahuje komplexný výpočet invalidného dôchodku podľa právnych predpisov účinných v čase vzniku nároku navrhovateľky na zvýšenie dôchodku v súvislosti so zmenou miery poklesu zárobkovej schopnosti, ale v časti výpočtu hodnoty priemerného osobného mzdového bodu iba odkazuje na výpočet obsiahnutý v inom rozhodnutí vykonaný podľa inej vtedy platnej právnej úpravy, odhliadnuc už od jeho čiastočnej nepreskúmateľnosti pre tento nedostatok, nemožno v zmysle právneho názoru súdu vyššej inštancie považovať podľa krajského súdu za vydané v súlade so zákonom.

Proti rozsudku krajského súdu podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu a napadnuté rozhodnutie odporkyne potvrdil ako vecne správne. Citovala § 63 ods. 1 a 7, § 70 ods. 1, § 109 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. konštatujúc, že navrhovateľke vznikol nárok na invalidný dôchodok od 03.01.2005 a rozhodnutím zo dňa 12.08.2008 jej bol od 03.01.2005 priznaný invalidný dôchodok. Na základe žiadosti navrhovateľky o zvýšenie invalidného dôchodku zo dňa 19.01.2016 bol jej zdravotný stav posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Senica dňa 23.02.2016, ktorý jej určil mieru poklesu od 19.01.2013 už nie 60 %, ale 70 %. Vzhľadom na zmenu miery poklesu bola napadnutým rozhodnutím odporkyne určená suma invalidného dôchodku od 19.01.2013 podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.. Navrhovateľke trvá nárok na invalidný dôchodok od 03.01.2005 bez prerušenia. Pretože zmenou miery poklesu od 19.01.2013 jej nevznikol nový nárok na invalidný dôchodok, nie je zákonný dôvod na nové určenie priemerného osobného mzdového bodu ku dňu zmeny miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Hodnota priemerného osobného mzdového bodu vypočítaná z rozhodujúceho obdobia pred vznikom nároku na invalidný dôchodok je 0,6349. Podľa rozhodnutia odporkyne zo dňa 12.08.2008 získala navrhovateľka ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok 15.668 dní obdobia dôchodkového poistenia, t. j. 42,9261 rokov obdobia dôchodkového poistenia a pripočítaného obdobia. Aktuálna dôchodková hodnota platná k dátumu zmeny miery poklesu, t. j. k 19.01.2013 je 10,0098 eur, suma invalidného dôchodku je 191,00 eur mesačne a k tejto sume patrí suma zvýšenia 5,90 eur mesačne. Odporkyňa mala za to, že právny názor krajského súdu, že mala nanovo určiť priemerný osobný mzdový bod, nie je v súlade s § 70 ods. 1, § 109 a § 63 zákona č. 461/2003 Z. z., nakoľko § 63 uvedeného zákona uvádza, že rozhodujúcim obdobím na určenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom vznikol nárok na dôchodkovú dávku. Navrhovateľke v zmysle § 109 a § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. zmenou

miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 19.01.2013 nevznikol nový nárok na invalidný dôchodok, nakoľko nárok jej vznikol už 03.01.2005 a trvá nepretržite. Navrhovateľke zmenou miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vznikol od 19.01.2013 nárok na prepočítanie výšky vyplácaného invalidného dôchodku. Na prepočítanie sumy invalidného dôchodku podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. sa preto použije priemerný osobný mzdový bod vypočítaný podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z., obdobie dôchodkového poistenia získané ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, obdobie dôchodkového poistenia získané ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok spolu s pripočítaným obdobím do dovŕšenia dôchodkového veku v súlade s § 64 zákona č. 461/2003 Z. z., aktuálna dôchodková hodnota platná ku dňu zmeny miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, t. j. k 19.01.2013 a percentuálna miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Podľa účinnej právnej úpravy sa pri zmene miery poklesu priemerný osobný mzdový bod neprepočítava, nakoľko nárok na invalidný dôchodok vzniká poistencovi dňom splnenia zákonných podmienok a nie dňom zmeny jeho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu ako vecne správny. S rozsudkom krajského súdu sa stotožnila, nakoľko ide o správne právne posúdenie veci.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne je potrebné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne o zvýšení invalidného dôchodku navrhovateľky.

Podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., suma invalidného dôchodku poistenca, ktorý má percentuálny pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70 %, sa určí ako súčin percentuálneho poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť, priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

Podľa § 63 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, ak tento zákon neustanovuje inak. Priemerný osobný mzdový bod sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor. Na účely určenia obdobia dôchodkového poistenia sa získané dni dôchodkového poistenia prepočítavajú na roky, ak tento zákon neustanovuje inak. Obdobie dôchodkového poistenia sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

Podľa § 64 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z., aktuálna dôchodková hodnota je dôchodková hodnota určená podľa odsekov 1 až 5, ktorá platí v čase vzniku nároku na výplatu dôchodkovej dávky.

Podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 30.06.2005, rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 01.01.1994, ak tento

zákon neustanovuje inak.

Podľa § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Nebolo sporné, že navrhovateľke bol rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 12.08.2008 priznaný invalidný dôchodok od 03.01.2005 z dôvodu, že podľa lekárskeho posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Senica zo dňa 15.04.2008 bola uznaná za invalidnú s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Rovnako nebolo sporné, že u navrhovateľky došlo k zmene jej zdravotného stavu a posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Senica v lekárskom posudku zo dňa 23.02.2016 zvýšil mieru poklesu navrhovateľky od 19.01.2013 na 70 %. Sporným bol výpočet zvýšenia invalidného dôchodku navrhovateľky predovšetkým k spôsobu určenia priemerného osobného mzdového bodu.

Z rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 12.08.2008 o priznaní invalidného dôchodku odvolací súd zistil, že navrhovateľka získala ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok spolu s pripočítaným obdobím 15.668 dní obdobia dôchodkového poistenia, t. j. 42,9261 rokov obdobia dôchodkového poistenia vrátane pripočítaného obdobia. Odporkyňa správne určila sumu aktuálnej dôchodkovej hodnoty k dátumu zmeny miery poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť, t. j. k 19.01.2013. S poukazom na opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 437/2012 Z. z., ktorým sa určila aktuálna dôchodková hodnota na rok 2013, bola použitá aktuálna dôchodková hodnota 10,0098 eur.

Je potrebné prisvedčiť odporkyňi, že zmenou miery poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť od 19.01.2013 jej nevznikol nový nárok na invalidný dôchodok, nakoľko tento nárok už mala od 03.01.2005, teda odo dňa splnenia podmienok na vznik nároku na túto dávku. Vzhľadom na to, že nárok navrhovateľky nepretržite trval od 03.01.2005, nebol dôvod, aby odporkyňa nanovo určila priemerný osobný mzdový bod ku dňu zmeny miery poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť.

Nakoľko nedošlo k zmene nároku navrhovateľky na invalidný dôchodok, odvolací súd má za to, že odporkyňa nepochybila, keď v odôvodnení napadnutého rozhodnutia skonštatovala, že spôsob výpočtu hodnoty priemerného mzdového bodu a rokov obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím podrobne vysvetlila v rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku č. XXX XXX XXXX zo dňa 12.08.2008.

Po preskúmaní veci dospel odvolací súd k záveru, že odporkyňa pri vydaní napadnutého rozhodnutia o zvýšení invalidného dôchodku navrhovateľky správne vypočítala priemerný osobný mzdový bod z rozhodujúceho obdobia pred vznikom nároku na invalidný dôchodok. Priemerný osobný mzdový bod určila ako podiel úhrnu mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia a dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období vyjadreného v rokoch. Rozhodné obdobie stanovila v súlade s § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. ako kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na invalidný dôchodok, teda kalendárne roky 1990 až 2004. Úhrn osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky bol 1,3630. V súlade s uvedenými skutočnosťami odporkyňa správne určila hodnotu priemerného osobného mzdového bodu 0,6349. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. totiž nevyplýva povinnosť prepočítať hodnotu priemerného osobného mzdového bodu pri zmene miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Naopak, nárok na invalidný dôchodok v takomto prípade poistencovi (navrhovateľke) naďalej trvá.

Z uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 220 OSP rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporkyne potvrdil ako zákonné.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a §

250k ods. 1 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, keďže navrhovateľka nebola v konaní úspešná a úspešná odporkyňa nemá právo na ich náhradu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.